

Nr 37

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag ur kyrkofonden, m. m. jämte motioner i ämnet.

Genom en den 6 mars 1970 dagtecknad proposition, nr 36, vilken, såvitt avser avtal om restaurering av Uppsala domkyrka och Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor, hänvisats till statsutskottet och i övrigt till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden, föreslagit riksdagen att såvitt nu är i fråga

dels antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i prästlönekostnadslagen (1951: 570),

dels medge att ur kyrkofonden

a) fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare utgår medel för avlöande av ytterligare två förste stiftsadjunkter, avsedda för den finskspråkiga befolkningen i Sverige,

b) utgår medel med högst 115 000 kr. för anordnande av nya lokaler för den skogliga personalen vid stiftsnämnden i Växjö,

c) utgår medel med högst 382 000 kr. för anordnande av nya lokaler för ärkebiskopens kansli och med högst 81 000 kr. för inredning och utrustning av dessa lokaler,

d) till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse utgår dels för tiden den 1 januari 1969—den 30 juni 1970 ytterligare avlöningsbidrag med sammanlagt 16 200 kr., dels fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare 19 bidrag om vardera 32 150 kr. för budgetår för avlöning av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet,

e) fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare utgår medel med högst 40 000 kr. för budgetår för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av vissa teologiska fortbildningskurser för präster,

f) för budgetåret 1970/71 utgår medel med högst 80 000 kr. för anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom vederbörande statsdepartement,

g) för budgetåret 1970/71 utgår bidrag till Svenska diakonsällskapet med högst 80 000 kr. till bestridande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet,

h) fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare utgår bidrag med 60 000 kr. för år till Lutherska världsförbundets svenska sektion,

i) fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare utgår anslag med 125 000 kr. för år till extra utgifter enligt 6 § andra stycket 9 lagen om kyrkofond,

j) för budgetåret 1970/71 utgår bidrag med 50 000 kr. till resekostnader m. m. för svenska deltagare i Lutherska världsförbundets femte generalförsamling.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionens första avsnitt föreslås sådan ändring i prästlönekostnadslagen att den allmänna arbetsgivaravgiften beaktas vid de årliga avräkningarna mellan pastoraten och kyrkofonden.

Propositionens andra avsnitt rör frågor om anslag ur kyrkofonden. Sålunda föreslås anslag till två nya stiftsadjunktstjänster för verksamhet bland inflyttade finskspråkiga personer. Vidare föreslås anslag på 115 000 kr. för anordnande av nya lokaler för stiftsnämnden i Växjö och på sammanlagt 463 000 kr. för anordnande och utrustning av lokaler för ärkebiskopens kansli. Förslag läggs fram om avlöningsbidrag till ännu en sjömanspräst och om uppräkning av bidragen. Anslaget för anordnande av teologiska fortbildningskurser för präster m. m. föreslås höjt med 10 000 kr. För anlitande av biträde inom utbildningsdepartementet vid handläggningen av kyrkliga ärenden begärs oförändrat belopp. Till den kyrkomusikaliska utbildningen vid Sköndalsinstitutet föreslås ett bidrag av 80 000 kr. Det årliga bidraget till Lutherska världsförbundets svenska sektion föreslås höjt med 10 000 kr. och kyrkofondsanslaget till extra utgifter med 15 000 kr. Slutligen föreslås ett särskilt anslag på 50 000 kr. för svensk representation vid Lutherska världsförbundets femte generalförsamling.

Lagförslaget

Det vid propositionen fogade lagförslaget har följande lydelse.

Förslag

till

Lag

om ändring i prästlönekostnadslagen (1951: 570)

Härigenom förordnas, att 3 § 2 mom. prästlönekostnadslagen (1951: 570) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

2 m o m.¹ Pastoratets utgifter under visst år för avlöningsförmåner som avses i 1 mom. *skola*, med undantag för

2 m o m. Pastoratets utgifter under visst år för *dels* avlöningsförmåner som avses i 1 mom., med undantag

¹ Senaste lydelse 1968: 113.

vikariatstillägg och tjänstedubble-ringstillägg, ligga till grund för beräkningen av pastoratets prästlönekostnad för året. Närmare bestämmelser om hur kostnaden skall beräknas meddelar Konungen.

för vikariatstillägg och tjänstedubble-ringstillägg, dels allmän arbetsgivaravgift för församlingspräst skola ligga till grund för beräkningen av pastoratets prästlönekostnad för året. Närmare bestämmelser om hur kostnaden skall beräknas meddelar Konungen.

Kostnaderna för — — — — — å pastoratet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid avräkningen mellan pastoraten och kyrkofonden för år 1969.

Motionsyrkanden

Utskottet har i samband med propositionen behandlat följande i anledning av densamma väckta motioner, nämligen

A. de likalydande motionerna I: 1036 av herr *Andersson, Ingvar, m. fl.* och II: 1261 av herr *Werner m. fl.*, i vilka motioner hemställes

att riksdagen måtte under punkten d) medge att ur kyrkofonden utgår 19 bidrag om vardera 35 750 kronor för budgetår för avlöning av präster, som är anställda i svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelses tjänst i utlandet, samt

B. motionen II: 1260 av herr *Werner*, vari hemställes

»att riksdagen vid behandlingen av punkten g) bidrag till Svenska diakonsällskapet till bestridande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet för budgetåret 1970/71 måtte anslå 146 000 kronor.»

I. Ändring i prästlönekostnadslagen

Departementschefen anför i propositionen följande.

Den allmänna arbetsgivaravgift som pastoraten erlägger för församlingspräster är av sådan art att den bör beaktas vid avräkningen mellan pastoraten och kyrkofonden. Bestämmelsen i 3 § 2 mom. prästlönekostnadslagen bör därför ändras så att arbetsgivaravgiften tas upp bland de utgifter som skall ligga till grund för beräkningen av pastorats prästlönekostnad. Bestämmelsen i sin nya lydelse bör tillämpas första gången på den avräkning mellan pastoraten och kyrkofonden som

avser år 1969. Jag vill i sammanhanget tillägga att pastorats kostnad för arbetsgivaravgifter i vad avser kyrkomusikers verksamhet redan enligt gällande lydelse av 2 § 2 mom. lagen (1947: 275) om kyrkomusiker kan ingå bland de utgifter som skall ligga till grund för pastoratets kyrkomusikerlönekostnad.

I enlighet med det anförda har inom utbildningsdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i prästlönekostnadslagen (1951: 570).

II. Vissa anslag ur kyrkofonden

1. Inrättande av stiftsadjunktstjänster för finskspråkiga personer i Sverige

Enligt 6 § andra stycket 1 lagen (1932: 404) om kyrkofond (senaste lydelse av 6 § andra stycket 1 1951: 571) skall kostnaderna för avlöningsförmåner till stifts- och kontraktsadjunkter bestridas ur kyrkofonden.

F. n. finns inrättade 50 stiftsadjunktstjänster och tre kontraktsadjunktstjänster. Av stiftsadjunktstjänsterna är två avsedda för den finskspråkiga befolkningen i Sverige. De 48 övriga har Kungl. Maj:t för tiden den 1 juli 1969—den 30 juni 1972 fördelat mellan de olika stiftet.

Numera innehar 18 stiftsadjunkter, däribland de båda stiftsadjunkterna för finskspråkiga, tjänster som förste stiftsadjunkt i lönegrad Ae 24. I övrigt är stifts- och kontraktsadjunktstjänsterna placerade i lönegrad Ae 22.

De båda stiftsadjunktstjänster som är avsedda för finskspråkiga personer inrättades år 1966 (prop. 34, 3LU 30, rskr 150). Enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t har meddelat den 29 juni 1966 är den ene stiftsadjunkten anställd för Västerås stift med Västerås som stationeringsort och med skyldighet att tjänstgöra även i Uppsala och Strängnäs stift, medan den andre är anställd för Göteborgs stift med Göteborg som stationeringsort och med skyldighet att tjänstgöra även i Skara och Karlstads stift. Tjänsterna tillsätts av domkapitlet i Västerås resp. Göteborg efter samråd med domkapitlet i andra berörda stift. Behörig är präst i svenska kyrkan, som behärskar finska språket. Efter dispens av Kungl. Maj:t kan svensk- och finskspråkig präst i Finlands evangelisk-lutherska kyrka förordnas att uppehålla sådan tjänst. Närmare tjänstgöringsföreskrifter meddelas av vederbörande domkapitel. Kostnaderna för dessa stiftsadjunkter utgår, i likhet med kostnaderna för andra stiftsadjunkter, ur kyrkofonden. Kungl. Maj:t har för varje budgetår fastställt vissa maximibelopp för de båda stiftsadjunkternas resekostnadsersättning och traktamenten samt för deras utgifter i tjänsten för skriv- och kontorsmateriel och telefon.

Frågan om den andliga vården för de finsktalande i Sverige har nu åter aktualiserats genom en framställning av *ärkebiskopen*. I framställningen hemställs, att ytterligare två stiftsadjunktstjänster inrättas för arbete bland invandrade finsktalande av evangelisk-luthersk trosbekännelse. Det påpekas att den finska kyrkan anslår vissa belopp till finskspråkigt församlingsarbete i Sverige. Dessa medel används huvudsakligen till att avlöna kuratorer för diakoni- och ungdomsarbete. De

båda nuvarande stiftsadjunktstjänsterna är otillräckliga. De föreslagna stiftsadjunkterna bör enligt framställningen stationeras i Eskilstuna och Malmö.

Domkapitlet i Strängnäs tillstyrker ärkebiskopens framställning. Enligt domkapitlets mening är det nödvändigt, att en särskild stiftsadjunktstjänst inrättas för ändamålet i Strängnäs stift. Det är också synnerligen lämpligt med Eskilstuna som stationeringsort med hänsyn till de många finsktalande som bor där och i trakten däromkring.

Domkapitlet i Lund tillstyrker, att en stiftsadjunktstjänst för finsktalande inrättas i Lunds stift med stationering i Malmö.

Kammarkollegiet framhåller i sitt yttrande över ärkebiskopens framställning, att antalet finsktalande invandrare har ökat avsevärt, sedan de två nuvarande stiftsadjunktstjänsterna inrättades. Denna utveckling belyses av vissa statistiska uppgifter, som kollegiet åberopar. Antalet finländska medborgare i Sverige ökade från ca 139 000 den 1 november 1967 till ca 150 000 den 1 januari 1969. Antalet finskspråkiga personer i Sverige torde dock vara högre. Enligt uppgifter som kollegiet har fått från Finlands ambassad i Stockholm och Riksförbundet för finskspråkigt församlingsarbete i Sverige beräknas detta antal f. n. till mellan 200 000 och 250 000. Vidare har antalet arbetsanmälda finländska medborgare stigit från ca 67 000 år 1965 och ca 73 000 år 1966 till ca 84 000 den 1 juli 1969. Vid en undersökning av de finsktalandes spridning och bosättning inom landet visar det sig, att antalet arbetsanmälda finländska medborgare sedan år 1965 ökat i alla stift utom de två norrländska. Enligt kollegiets beräkningar har den stiftsadjunkt som är stationerad i Västerås inom sitt tjänstgöringsområde ca 26 000 arbetsanmälda finländska medborgare. Detta kan enligt kollegiet antas innebära totalt mellan 50 000 och 55 000 finskspråkiga personer, om man tar hänsyn till familjemedlemmar, som inte är arbetsanmälda. Stiftsadjunkten i Göteborg kan med samma beräkningsgrund antas ha 40 000—45 000 finsktalande inom sin region.

Mot den angivna bakgrunden finner kollegiet, att ytterligare två tjänster som förste stiftsadjunkt behöver inrättas för att tillgodose den andliga vården av de finsktalande. Kollegiet tillstyrker vidare, att de båda föreslagna stiftsadjunkterna placeras i Eskilstuna och Malmö. Den stiftsadjunkt som föreslås bli placerad i Eskilstuna bör tjänstgöra i både Strängnäs och Linköpings stift. Tjänstgöringsområdet för stiftsadjunkten i Västerås bör därvid begränsas till Västerås och Uppsala stift. Den föreslagne stiftsadjunkten i Malmö bör tjänstgöra i Lunds och Växjö stift. Med en sådan organisation skulle stiftsadjunkterna i Västerås, Eskilstuna, Göteborg och Malmö enligt kollegiets beräkningar få i runda tal resp. 17 300, 11 400, 20 500 och 7 100 arbetsanmälda finländska medborgare inom sina tjänstgöringsområden. Trots det varierande underlaget har kollegiet funnit, att det från geografiska och andra synpunkter är mest ändamålsenligt med den angivna indelningen av stiftsadjunkternas verksamhetsområden. Det lägre befolkningsunderlaget i Lunds och Växjö stift minskar inte i och för sig behovet för de finskspråkiga grupperna där att ha tillgång till gudstjänst och andlig vård på sitt eget modersmål, och det skulle vara orättvist att inte bereda även dem denna förmån.

Departementschefen

Med anledning av den betydande inflyttningen av finsktalande personer till Sverige inrättades år 1966 två tjänster som förste stiftsadjunkt för verksamhet bland sådana invandrare. Denna inflyttning, som för vårt land har inneburit ett värdefullt tillskott av arbetskraft, har därefter fortsatt, i synnerhet under det senaste året. Ärkebiskopen har nu hemställt, att ytterligare två tjänster skall inrättas för samma ändamål, något som har tillstyrkts av domkapitlen i Strängnäs och Lund samt kammarkollegiet.

Utredningen i ärendet ger enligt min mening vid handen, att det kyrkliga arbetet bland de finsktalande invandrargrupperna behöver ökade resurser. Jag beräknar därför medel för två nya tjänster som förste stiftsadjunkt för denna verksamhet. Det ankommer på Kungl. Maj:t att bestämma dessa stiftsadjunkters stationeringsorter och tjänstgöringsområden.

2. Anordnande av nya lokaler för den skogligen personalen vid stiftsnämnden i Växjö

Stiftsnämnden i Växjö har hemställt om medgivande att anordna nya lokaler för nämndens skogligen personal och om medel för ändamålet. Stiftsnämndens skogsavdelning, som består av fem, tidvis sex personer, disponerar f. n. tre rum i biskopsgårdens södra inre flygelbyggnad. Dessa rum bedöms helt otillräckliga. På stiftsnämndens uppdrag har därför vid byggnadsstyrelsens distriktskontor i Lund gjorts upp ett förslag till anordnande av lokaler för avdelningen i norra inre flygelbyggnaden. Denna inrymmer nu garage åt biskopen, tvättstuga m. m. samt några vindsrum, som hör till biskopens tjänstebostad. Enligt förslaget skall bottenvåningen innehålla — förutom garage och tvättstuga — fem mindre rum och ett arkivutrymme. I övervåningen anordnas två kontorsrum, hall, pentry samt kombinerat biblioteks- och sammanträdesrum. Kostnaderna för de föreslagna arbetena beräknas till 115 000 kr.

Landsantikvarien i Kronobergs län har inte något att invända mot förslaget.

Inte heller *riksantikvarieämbetet* har i princip något att erinra mot förslaget. Ämbetet framhåller dock, att ingrepp i byggnadsstommen inte bör ske på sådant sätt att denna försvagas. Härvid bör särskilt beaktas, att ytterväggar i liggtimmerkonstruktioner styvas av innerväggarna. I den mån rörelser kan påräknas i liggtimmerkonstruktionen skall nya detaljer och konstruktioner utformas med hänsyn till dem.

Kammarkollegiet tillstyrker att nya utrymmen ställs i ordning i norra inre flygelbyggnaden. Kostnaderna, som bör kunna begränsas till 112 000 kr., bör helt utgå ur kyrkofonden, eftersom arbetena avser lokaler åt stiftsnämndspersonal. Det torde här vara fråga om sådant bidrag till stiftsnämnd som avses i 6 § andra stycket 3 lagen om kyrkofond. Därför torde det ankomma på Kungl. Maj:t och riksdagen att bestämma bidragets storlek.

Departementschefen

Jag förordar att de föreslagna arbetena i biskopsgårdens norra inre flygelbyggnad kommer till stånd. Därvid bör riksantikvarieämbetets synpunkter beaktas. Såsom kammarkollegiet framhållit bör arbetena bekostas av kyrkofonden efter beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen. För ändamålet bör 115 000 kr. anvisas.

3. Åtgärder för anordnande av ett kansli för ärkebiskopen

Den omfattande arbetsbördan som åvilar ärkebiskopen såväl i hans egenskap av stiftschef som i rikskyrkliga och internationella sammanhang har vid olika tillfällen uppmärksamats. När t. ex. 1958 års kyrkomöte (kskr 13) hemställde om utredning beträffande den nuvarande stiftsindelningen i Norrland, var framställningen föranledd av bl. a. önskemålet att lätta ärkebiskopens arbetsbördan genom minskning av ärkestiftet. Sålunda hade förslag väckts om att överföra Hälsingland till Härnösands stift. Genom beslut den 26 januari 1968 biföll Kungl. Maj:t kyrkomötets framställning på det sätt att kammarkollegiet anbefalldes att utreda och lägga fram förslag om olika åtgärder som kunde vara ägnade att minska ärkebiskopens arbetsbördan.

I skrivelse den 22 september 1969 har kammarkollegiet lagt fram vissa förslag i ämnet. Kollegiet finner det dock inte lämpligt att i nuvarande läge, då frågan om det framtida förhållandet mellan svenska kyrkan och staten övervägs, ändra stiftsindelningen. I stället förordar kollegiet i anslutning till förslag från domkapitlet i Uppsala vissa åtgärder för att förstärka ärkebiskopens kansli. Sålunda föreslår kollegiet, att en sekreterartjänst och en tjänst som expeditionsvakt inrättas. Vidare föreslås medel till anordnande av nya lokaler för kansliet och till utrustning av de nya lokalerna. Dessutom föreslås att tjänstebil ställs till ärkebiskopens förfogande. Alla kostnader för de föreslagna åtgärderna bör enligt kollegiets mening belasta kyrkofonden.

Som en första etapp beräknades i prop. 1970: 1 (bil. 10 s. 146) medel för en ny tjänst som assistent i lönegrad A 15 hos ärkebiskopen. Den fråga som därnäst påkallar uppmärksamhet gäller nya lokaler för ärkebiskopens kansli. Denna fråga tas upp i förevarande proposition.

Förslaget om nya lokaler för ärkebiskopens kansli har väckts av *domkapitlet i Uppsala*, som har anfört i huvudsak följande. Den nuvarande personalen, som består av två stiftsadjunkter, en kontorsskrivare och en av lutherska världsförbundets svenska sektion avlönad sekreterare, använder två rum i ärkebiskopsgårdens tredje våning och två rum i en flygel, som hör till ärkebiskopsgården. Denna splittring medför olägenheter i arbetet. Dessutom är arkivförhållandena otillfredsställande. Det arkivutrymme som finns är mycket litet och redan fyllt med biskopsmötets handlingar. Lokalförhållandena i domkapitelshuset medger inte, att något kansli för ärkebiskopen anordnas där. Emellertid har ett annat förslag till lösning av lokalfrågan yppat sig. Det innebär, att kansliet skulle anordnas i en uthusbyggnad, som hör till ärkebiskopsgården och ligger på dess tomt. Kansliet blir i så fall

synnerligen välbeläget. Lokalerna disponeras hyresfritt, och det finns vissa möjligheter att tillgodose ett växande lokalbehov inom byggnaden. Ett särskilt förslag till ombyggnad av den nämnda uthusbyggnaden har gjorts upp. Kostnaderna för arbetena jämte arkitektarvode beräknas till 308 000 kr. Härtill kommer en beräknad kostnad av 101 000 kr. för möbler, kontorsutrustning och textilier.

Riksantikvarieämbetet säger sig vara berett att godkänna förslaget, eftersom de kulturhistoriska synpunkterna har beaktats.

Kammarkollegiet tillstyrker i sitt utredningsförslag, att de föreslagna ombyggnadsarbetena utförs och att 308 000 kr. anvisas ur kyrkofonden för ändamålet. Kostnaderna för utrustning av lokalerna bör enligt kollegiets mening kunna begränsas till 81 000 kr., vilket belopp bör utgå ur kyrkofonden.

Byggnadsstyrelsen har bedömt vissa poster i kostnadsförslaget vara något för lågt beräknade. På grundval av det föreliggande förslaget beräknar styrelsen kostnaderna för ombyggnaden enligt prisläget den 1 april 1969 till 382 000 kr. I denna summa ingår även kostnader för projektering och kontroll samt procentpåslag för tillkommande arbeten under byggnadsskedet.

Departementschefen

Det har i olika sammanhang blivit klarlagt, att innehavaren av ärkebiskopstjänsten har en mycket betungande arbetsbörda. Inte minst har hans allt större engagemang i de kyrkligt internationella frågorna bidragit härtill. I anslutning till kammarkollegiets förslag finner jag vissa åtgärder påkallade för att underlätta ärkebiskopens arbete. Anordnandet av nya rationella lokaler för hans kansli är därvid av väsentlig betydelse. Det föreliggande förslaget till lösning av lokalfrågan bör enligt min mening genomföras.

Kammarkollegiet har föreslagit, att kostnaderna för kansliet skall helt belasta kyrkofonden. De båda stiftsadjunkter som biträder ärkebiskopen avlönas redan nu liksom andra stiftsadjunkter med kyrkofondsmedel. När jag i prop. 1970: 1 (bil. 10 s. 146) beräknade medel för en ny tjänst som assistent hos ärkebiskopen, förordade jag att kostnaderna för såväl denna tjänst som den befintliga kontorskrivartjänsten fr. o. m. nästa budgetår skulle falla helt på kyrkofonden. Liksom kammarkollegiet anser jag, att även kostnaderna för anordnande av nya kansli-lokaler och utrustning av dessa bör utgå ur kyrkofonden. Eftersom det här inte direkt gäller sådan kostnad för ärkebiskopens tjänstebostad som faller in under bestämmelsen i 6 § andra stycket 1 lagen om kyrkofond, synes frågan om medel ur fonden till de aktuella kostnaderna böra underställas riksdagen.

Byggnadsstyrelsen har uppskattat kostnaderna för ombyggnaden till 382 000 kr. Jag förordar, att detta belopp anvisas för ändamålet. För inredning och utrustning av lokalerna bör högst 81 000 kr. anvisas.

4. Avlöningsbidrag till sjömanspräster

Ur kyrkofonden utgår f. n. till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse enligt 6 § andra stycket 4 lagen om kyrkofond (senaste lydelse av 6 § andra stycket 4 1951:

571) 18 bidrag om vardera 31 250 kr. årligen för avlönande av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet.

1968 års kyrkomöte har anhängit (kskr 27), att sjömansvårdsstyrelsen skall få ersättning ur kyrkofonden för avlönande av alla permanenta sjömanspräster, som är stationerade utomlands.

Sjömansvårdsstyrelsen har i yttrande över kyrkomötets skrivelse framhållit, att begreppet »permanent sjömanspräster» är diskutabelt, eftersom verksamheten måste vara flexibel. Under senare år har sålunda verksamheten lagts ned på vissa platser, medan ny verksamhet har tagits upp i flera transoceaniska hamnar. Styrelsen föreslår dock, att kyrkofondsmedel skall utgå till ytterligare några avlöningsbidrag, särskilt med tanke på styrelsens verksamhet i Las Palmas och Sydney. Las Palmas är en mycket välbesökt bunkringshamn och ett betydande turistcentrum. Styrelsen har tagit upp försöksverksamhet där. Sydney är vid sidan av Melbourne Australiens största hamn med ökande svensk sjöfart och många bofasta svenskar. Vidare föreslår styrelsen, att avlöningsbidragen räknas upp, så att de motsvarar löne- och pensionsförmåner för komminister (lönegrad A 23).

Statskontoret framhåller, att Las Palmas för svenskarna huvudsakligen har betydelse som turistmål. Det synes statskontoret ligga i sakens natur, att sjömansvårdsstyrelsen i första hand skall ägna sig åt verksamhet för de svenska sjömännen i utlandet. Mot bakgrunden av kyrkofondens karaktär av utjämningsfond mellan församlingarna, som genom den allmänna kyrkoavgiften väsentligen svarar för fondens utgifter, bör ytterligare bidrag till kyrklig verksamhet utomlands utgå ur fonden bara om starka skäl talar för detta. Enligt ämbetsverkets mening föreligger inte sådana skäl beträffande kyrklig verksamhet bland svenska turister utomlands. Eftersom Sydney synes ha den besöksfrekvens av svenska och andra nordiska fartyg som brukar vara en förutsättning för stationering av en sjömanspräst på en plats, har ämbetsverket dock inget att erinra mot att ytterligare ett avlöningsbidrag utgår ur kyrkofonden. Däremot avstyrks förslaget om att bidragen räknas upp, så att de motsvarar löne- och pensionsförmåner för komminister. Eftersom dessa bidrag i viss mån är skönmässigt bestämda och torde ha karaktären av ett slags garanterad minimilön, synes anledning inte föreligga att fastställa bidragen efter någon viss lönegrad eller löneklass eller anknyta dem till någon särskild grupp av tjänstemän.

Kammarkollegiet har i sitt yttrande helt anslutit sig till statskontorets uppfattning.

Härefter har *sjömansvårdsstyrelsen* kommit in med sin framställning om anslag för budgetåret 1970/71. Under budgetåret 1968/69 har styrelsen på 24 platser i utlandet bedrivit religiös och social verksamhet genom sjömanspräster. Dessutom har säsongverksamhet under prästerlig ledning bedrivits på två orter. Styrelsen vidhåller sitt yrkande om två nya avlöningsbidrag under hänvisning till verksamheten i Las Palmas och Sydney. Däremot upprepar styrelsen inte sitt tidigare förslag om uppräkningsbidrag, så att de motsvarar löne- och pensionsförmåner för komminister. I stället anhängs styrelsen, att bidragen räknas upp på

annat sätt. Den begärda höjningen av varje bidrag uppgår till 4 069 kr. för år. Av detta belopp skulle 3 600 kr. utgöra ersättning för bostadskostnad och 469 kr. motsvara det generella lönetillägget för statliga och vissa andra tjänstemän för år 1969. Beträffande ersättningen för bostadskostnad framhåller styrelsen, att sjömansprästerna hittills har uppburit en kontantlön, som har motsvarat kyrkofondsbidraget, och dessutom åtnjutit förmån av fri bostad. Kostnaderna för bostäder åt sjömansprästerna har styrelsen svarat för. Så länge verksamheten bedrevs genom fast etablerat arbete på ett begränsat antal platser, där styrelsen oftast förfogade över egna fastigheter, var denna ordning relativt litet krävande för styrelsen. Nu är läget ett annat. Varje bidrag bör höjas med 3 600 kr. för år och därefter betraktas som bruttolön. Prästerna skulle då själva betala hyra för sina bostäder enligt samma grunder som gäller för präster i Sverige. Härigenom skulle man underlätta en anpassning av sjömansprästernas löne- och pensionsförhållanden till det statliga lönesystemet. Vidare anholder styrelsen om retroaktivt tillägg för tiden den 1 januari 1969—den 30 juni 1970 med 703 kr. för var och en av de präster för vilka bidrag under motsvarande tid har utgått ur kyrkofonden.

I en särskild skrivelse har sjömansvårdsstyrelsen berört sin verksamhet i Sydafrika. Styrelsen övertog ansvaret för svensk kyrklig verksamhet i Johannesburg år 1963 mot att styrelsen fick bidrag ur kyrkofonden för att avlöna en sjömanspräst där (prop. 1963: 95 s. 29, 3LU 25, rskr 282). Enligt styrelsens mening talar starka skäl för att tjänsten som sjömanspräst i Johannesburg flyttas över till Kapstaden, vars betydelse för den svenska sjöfarten har ökat avsevärt, sedan Suezkanalen har stängts. Församlingsarbetet i Johannesburg kan numera anses som en prästerlig deltidsuppgift, som skulle kunna skötas genom besök av en präst från Kapstaden. Avlöningsbidragen ur kyrkofonden är inte knutna till vissa stationeringsorter, men det kan eventuellt hävdas, att tjänsten i Johannesburg intar en särställning. Styrelsen önskar därför, att dess rätt att i detta fall ändra stationeringsorten och ändå behålla bidraget prövas.

Kammarkollegiet tillstyrker liksom i tidigare yttrande avlöningsbidrag till ytterligare en sjömanspräst. Bidraget bör avse sjömansprästen i Sydney. Vidare tillstyrker kollegiet, att varje bidrag höjs med 469 kr. för år på grund av 1969 års lönehöjningar och att retroaktiva tillägg får utgå i enlighet med sjömansvårdsstyrelsens framställning. Vad angår frågan om tillägg för boendekostnader erinrar kollegiet om att styrelsen tidigare har fått anslag för vissa kostnader i anslutning till sjömansprästernas tjänstgöring. Sålunda medgavs år 1965 ett särskilt tillägg på 3 000 kr. till varje bidrag för pensions- och grupplivförsäkringsavgifter och år 1969 ett tillägg på 1 500 kr. till varje bidrag för vissa vikariatskostnader. Mot denna bakgrund vill kollegiet inte motsätta sig, att ett särskilt tillägg för bostadskostnader på 3 600 kr. för år och bidrag får utgå ur kyrkofonden.

Det avlöningsbidrag som sjömansvårdsstyrelsen fick år 1963 för att överta ansvaret för svensk kyrklig verksamhet i Johannesburg torde enligt kollegiets mening inta en särställning. Innebörden av vad som förekom när detta bidrag beviljades tolkar kollegiet så, att styrelsen inte längre får uppbara bidraget, om verk-

samheten i Johannesburg läggs ned. Av styrelsens uppgifter om den betydelse Kapstaden numera har för den svenska sjöfarten synes emellertid framgå, att det behövs en svensk sjömanspräst där. Kollegiet anser sig därför böra tillstyrka, att det bidrag som f. n. utgår för kyrklig verksamhet i Johannesburg fr. o. m. den 1 juli 1970 disponeras för den nya tjänsten som sjömanspastor i Kapstaden.

Departementschefen

I likhet med kammarkollegiet förordar jag, att avlöningsbidrag skall få utgå till ytterligare en sjömanspräst fr. o. m. den 1 juli 1970. Det avlöningsbidrag som sjömansvårdsstyrelsen erhöll, när den övertog ansvaret för den svenska kyrkliga verksamheten i Johannesburg, bör styrelsen få behålla, även om dess sjömanspräst i Sydafrika stationeras i Kapstaden.

Bidragen bör liksom tidigare höjas med hänsyn till de allmänna lönehöjningar som har ägt rum. Styrelsen har i sin framställning om anslag utgått från det generella lönetillägget för statens tjänstemän m. fl. för år 1969 i förhållande till 1968 års löner. Enligt min mening bör emellertid även det procentuella generella lönetillägget för år 1970 beaktas. I avrundat tal bör varje bidrag den 1 juli 1970 höjas med 900 kr. till 32 150 kr. Däremot är jag inte beredd att tillstyrka det ganska betydande tillägg för bostadskostnader som styrelsen har begärt.

Retroaktivt tillägg till varje bidrag bör få utgå med 450 kr. för år 1969 och med lika stort belopp för första halvåret 1970, dvs. med ett sammanlagt belopp av 16 200 kr.

Motioner

I motionerna I: 1036 och II: 1261 anføres bl. a. följande.

Någon annan motivering till sitt avstyrkande av det äskade tillägget för bostadskostnader än att detta skulle vara kostnadskrävande har departementschefen icke anfört, vilket torde ge vid handen att någon principiell invändning inte kan anses befogad.

Motionärerna delar i så fall den uppfattningen och anser sjömansvårdsstyrelsens begäran så starkt underbyggd, att den bör röna riksdagens bifall.

Det torde numera råda full enighet om att beträffande tjänster inom och utom landet, för vilka riksdagen lönemässigt tagit ansvar, samtliga lönekostnader bör bäras av »det allmänna». Den ståndpunkten har man också hittills varit beredd att intaga, vilket framgår av att riksdagen tidigare ur kyrkofonden beviljat bidrag jämväl för pensionskostnader m. m.

Det kan i sammanhanget vara skäl att erinra om att sjömanspräster, som tjänstgör i inländska hamnar — exempelvis Stockholm, Malmö och Hälsingborg — uppstår bruttolöner (de är avlönade som stiftsadjunkter, i vissa fall förste stiftsadjunkter).

Motionärerna erinrar också om att departementschefen i propositionen under punkten a) förklarat sig villig att tillstyrka att medel ur kyrkofonden anvisas för två nya tjänster som förste stiftsadjunkt för finsktalande personer i Sverige. Motionärerna vill uttala sin tillfredsställelse härmed men finner det föga logiskt, att man är beredd att godkänna löneutgifter på 42 000—45 000 kronor per tjänst och år, när

det gäller verksamhet bland utlänningar i Sverige, men hesiterar för en uppräknig till knappa 36 000 kronor, när det gäller det arbete som våra sjömanspräster utför bland svenska landsmän i utlandet.

Sjömansvårdsstyrelsen söker enligt motionärernas uppfattning på ett föredömligt sätt följa sjöfartens växlingar. Man har i dag 39 arbetsplatser utomlands. 13 nya verksamhetsstationer upptogs under tioårsperioden 1960—1969. Av dessa ligger elva i transoceanala länder. Icke minst har man inriktat sig på sydamerikanska, afrikanska och asiatiska hamnar med otillfredsställande sociala förhållanden. I utvecklingsländerna är det av naturliga skäl svårt att hålla kontroll över allsköns profitörer, som opererar i hamngränderna. Ofta saknas — tills sjömanskyrkan inrättas — ett hyggligt alternativ till de i alla avseenden skumma schappen och kroarna i hamnområdet.

Det måste enligt motionärernas mening vara angeläget, att samhället med alla tillgängliga medel stöder den pionjärverksamhet som sjömansprästerna där bedriver till vårt sjöfolks gagn.

Med hänsyn till rättvisa och konsekvens finner motionärerna välmotiverat att lönemässigt ställa våra sjömanspräster utomlands i paritet med motsvarande tjänsteinnehavare i hemlandet. Motionärerna yrkar därför att av kyrkofondsmedel måtte utgå jämväl boendekostnader åt präster i sjömansvårdsstyrelsens utlandstjänst.

5. Anslag för anordnande av teologiska fortbildningskurser för präster m. m.

Med stöd av 6 § andra stycket 4 lagen om kyrkofond utgår sedan budgetåret 1953/54 ett årligt anslag ur kyrkofonden för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av vissa teologiska fortbildningskurser för präster. Anslaget, som har kommit att användas huvudsakligen till teologiska seminarier och kurser för prästerna ute i stiftet, utgår fr. o. m. budgetåret 1968/69 med högst 30 000 kr.

Ärkebiskopen har hemställt, att anslaget skall höjas med 20 000 kr. Enligt hans mening måste en utökad fortbildning av prästerna bedrivas inom de olika stiftet.

Departementschefen

Den sakkunnige som med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 september 1969 tillkallats för att utreda frågan om de praktisk-teologiska övningsinstitutens framtida ställning, m. m., skall enligt sina direktiv överväga även frågan om prästernas fortbildning.

Under de senaste åren har en allt livligare fortbildningsverksamhet ägt rum i de olika stiftet. Det är i regel stiftets prästsällskap som anordnar kurser och teologiska seminarier. Anslaget har visat sig otillräckligt. I avvaktan på de resultat utredningen kan leda till förordar jag, att anslaget höjs med 10 000 kr. till högst 40 000 kr. med verkan fr. o. m. nästa budgetår.

6. Anslag till anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden

Enligt 6 § andra stycket 6 lagen om kyrkofond (senaste lydelse av 6 § andra stycket 6 1959: 139) skall ur kyrkofonden utgå anslag, som Kungl. Maj:t och

riksdagen finner skäligt ställa till vederbörande statsdepartements förfogande för anlåtande av biträde vid handläggning av kyrkliga ärenden. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 80 000 kr. För nästa budgetår räknar jag med ett lika stort medelsbehov och förordar därför, att ett oförändrat anslag av 80 000 kr. anvisas för ändamålet.

7. Bidrag till kyrkomusikerutbildningen vid Sköndalsinstitutet

Enligt 6 § andra stycket 9 lagen om kyrkofond (senaste lydelse av 6 § andra stycket 9 1960: 164) har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av högst 75 000 kr. ur kyrkofonden som bidrag till kostnaderna för den kyrkomusikaliska linjen vid Sköndalsinstitutet.

Direktionen för Svenska diakonsällskapet anhåller, att anslaget till utbildningen budgetåret 1970/71 höjs till 146 064 kr., vilket belopp motsvarar de beräknade kostnaderna för avlöningar åt lärare efter avdrag av elevavgifter. Kostnaderna för lokaler, undervisningsmateriel m. m. avser diakonsällskapet att betala.

Kammarkollegiet erinrar om att direktionen för innevarande budgetår begärde 136 178 kr. för lärarkostnaderna efter avdrag av elevavgifter. Det belopp som direktionen har angett för nästa budgetår innebär en avsevärd ökning av lönekostnaderna. Kollegiet anser därför, att det finns skäl att höja bidraget i proportion till kostnadsstegringen, förslagsvis med 5 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till Sköndalsinstitutets ökade kostnader för lärarlöner och timarvoden förordar jag, att bidraget höjs med 5 000 kr. till högst 80 000 kr.

Motion

I motionen II: 1260 anförs bl. a. följande.

Direktionen för Svenska diakonsällskapet har anhållit om 146 064 kronor. Med andra ord har det äskade anslaget skurits ned med nästan halva beloppet. Direktionen har till stöd för äskandet specificerat sina beräkningar enligt följande:

Lönekostnader för budgetåret 1970/71 beräknade efter 1969 års lönenivå.

Musikdirektör och kursledare U 17: 18 (utsedd av utbildningsdepartementet)	46 920 kronor
Sociala förmåner knutna till ovanstående tjänst	11 730 kronor
Timlärararvoden 2 950 timmar à 36 kr.	106 200 kronor
(10 timlärare)	<hr/> 164 850 kronor
Generella löneökningar	2 214 kronor
	<hr/> 167 064 kronor
Avgår elevavgifter	— 21 000 kronor
	<hr/> 146 064 kronor

Det första anslaget till bidrag till kyrkomusikerutbildning vid Sköndalsinstitutet utgick budgetåret 1959/60 med 50 000 kronor. På tio år har det inte höjts med mer än tillhoppa 25 000 kronor. Denna obetydliga höjning har visserligen säkrat realvärdet av anslaget men inte möjliggjort någon kvantitativ förbättring av utbildningen. Motivet till nödvändigheten av en sådan expansion har angivits i de likalydande motionerna I: 1023 och II: 1188, vilka väckts i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 25, angående musik- och dansutbildning m. m.

I sistnämnda motioner hemställs bl. a. att riksdagen skall ge Kungl. Maj:t till känna att utbildningen av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet utöver de från kyrkofonden utgående bidragen får del av sådana anslag som kommer den statliga kyrkomusikerutbildningen till del. Motionärerna framhåller att kyrkans behov av kyrkomusiker är stort och att bristsituationen tenderar att förvärras under 1970-talet. Sköndalsinstitutet måste därför få ökade resurser till utbildningen av kyrkomusiker. Stora Sköndal är den enda kyrkliga institution som har kantorsutbildning, och det är viktigt att slå vakt om den. Det kyrkliga framtidsperspektivet ter sig enligt motionärerna mycket dystert om inte alla möjligheter tillvaratas för att förstärka den kyrkomusikaliska utbildningen.

Beträffande innehållet i motionerna i övrigt hänvisas till den tryckta motionen II: 1188.

8. Bidrag till Lutherska världsförbundets svenska sektion

Sedan budgetåret 1954/55 utgår enligt 6 § andra stycket 9 lagen om kyrkofond ett årligt bidrag till Lutherska världsförbundets svenska sektion för bestridande av dess medlemsavgift till världsförbundet. Bidraget utgår fr. o. m. budgetåret 1965/66 med 50 000 kr. (prop. 1965: 32, 3LU 15, rskr 158).

Lutherska världsförbundets svenska sektion har anhållit om en höjning av bidraget till 60 000 kr. Till stöd för ansökningsen åberopas, att medlemsavgiften de senaste åren har höjts avsevärt, så att den för år 1969 bestämts till 38 000 dollars eller i runt tal 200 000 kr.

Departementschefen

Om bidraget höjs med 10 000 kr., kommer det att täcka ca 30 % av medlemsavgiften. Bidraget skulle då nå upp till ungefär samma procentuella nivå som efter den senaste höjningen år 1965. Jag förordar därför, att det årliga bidraget till Lutherska världsförbundets svenska sektion fr. o. m. nästa budgetår får utgå med 60 000 kr.

9. Övriga frågor om anslag ur kyrkofonden

Enligt 6 § andra stycket 9 lagen om kyrkofond utgår ur kyrkofonden anslag till extra utgifter med ett av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämt belopp för år. Beloppet får efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas till kyrkliga ändamål. Anslaget, som för det kyrkliga området motsvarar anslagen till extra utgifter under riksstatens särskilda huvudtitlar, är uppfört med 110 000 kr.

Ur anslaget till extra utgifter har bl. a. brukat anvisas bidrag med 3 000 kr. till tryckning av prästmötesavhandling, biskopens ämbetsberättelse och övrigt prästmötestryck. I varje stift hålls numera prästmöte vart sjätte år. De grundläggande bestämmelserna om prästmöte finns i 25 kap. kyrkolagen. 1968 års kyrkomöte har hemställt, att frågan om kostnaderna för prästmöte utreds (kskr 40). Bakgrunden till framställningen är den att prästerskapet och församlingarna måste bära större delen av kostnaderna för prästmötena. Dessa möten brukar pågå i tre dagar, men prästerna har ansetts berättigade till resekostnadsersättning och traktamente bara för en av dagarna, då prästerlig ledamot av domkapitlet väljs. Vidare har i olika sammanhang framhållits, att kostnaderna för prästmöteshandlingarna uppgår till betydande belopp.

Förslaget om utredning biträds av *domkapitlet i Lund*, som också föreslår omedelbara åtgärder beträffande resekostnadsersättning och traktamente till prästerskapet. Däremot avstyrker *kammarkollegiet* kyrkomötets framställning. *Riksrevisionsverket* uttalar, att det kan vara motiverat med en översyn av en tidigare utredning i ämnet (SOU 1950: 31).

Lutherska världsförbundets svenska sektion har anhållit om resebidrag med 81 880:50 kr. till tolv delegater och fem rådgivare vid världsförbundets femte generalförsamling i Porto Alegre i Brasilien den 14—24 juli 1970. Delegaterna är utsedda av biskopsmötet och rådgivarna av världsförbundet i samråd med sektionen.

Departementschefen

I likhet med kammarkollegiet anser jag, att någon utredning om kostnaderna för prästmöte inte bör göras. Jag vill emellertid nämna, att Kungl. Maj:t den 30 januari 1970 på min föredragning beslutat medge, att för deltagande i prästmöte får till präst som tjänstgör i stiftet utgå resekostnadsersättning och traktamente som för tjänsteresa. I ännu ett avseende bör syftet med kyrkomötets framställning kunna tillgodoses. Som förut nämnts brukar 3 000 kr. anvisas till tryckning av prästmöteshandlingarna. Jag förordar att anslaget till extra utgifter höjs med 15 000 kr. till 125 000 kr. för att bereda möjlighet att anvisa större belopp för dessa tryckningskostnader. I allmänhet hålls två prästmöten varje år.

Kostnaderna för resebidrag till delegater vid olika kyrkliga konferenser m. m. i utlandet brukar i regel utgå ur anslaget till extra utgifter. Det resebidrag som behövs till Lutherska världsförbundets femte generalförsamling är emellertid så stort att det inte kan bestridas inom ramen för det ordinarie anslaget till extra utgifter. Jag förordar därför, att vid sidan av sistnämnda anslag enligt 6 § andra stycket 9 kyrkofondslagen anvisas ett särskilt engångsbelopp av 50 000 kr. för resebidrag till generalförsamlingen.

Utskottet

I propositionen föreslås sådan ändring i prästlönekostnadslagen att den allmänna arbetsgivaravgiften beaktas vid de årliga avräkningarna mellan pastoraten och

kyrkofonden. Dessutom behandlas ett antal frågor om anslag ur kyrkofonden för nästa budgetår. Sålunda föreslås bidrag till avlöning av ytterligare två förste stiftsadjunkter, avsedda för den finskspråkiga befolkningen i Sverige. Förslag läggs fram om bidrag för anordnande av nya lokaler för den skogligen personalen vid stiftsnämnden i Växjö och för ärkebiskopens kansli samt för inredning och utrustning av sistnämnda lokaler. Anslaget till avlöning av sjömanspräster föreslås höjt. Även anslaget för anordnande av teologiska fortbildningskurser för präster m. m. föreslås höjt. För anlåtande av biträde inom utbildningsdepartementet vid handläggningen av kyrkliga ärenden begärs oförändrat belopp. Till den kyrkomusikaliska utbildningen vid Sköndalsinstitutet föreslås ett förhöjt bidrag. Bidraget till Lutherska världsförbundets svenska sektion samt kyrkofondsanslaget till extra utgifter föreslås också uppräknade. Slutligen föreslås att visst belopp utgår för att täcka kostnader för svenska deltagare i Lutherska världsförbundets femte generalförsamling i Porto Alegre i Brasilien instundande sommar.

I motionerna I: 1036 av herr Andersson, Ingvar, m. fl. och II: 1261 av herr Werner m. fl. hemställes att riksdagen skall medge att ur kyrkofonden får utgå 19 bidrag om vardera 35 750 kronor för budgetår till *svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse* för avlöning av sjömanspräster.

Ur kyrkofonden utgår f. n. till sjömansvårdsstyrelsen 18 bidrag om vardera 31 250 kronor årligen för avlöning av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet.

Sjömansvårdsstyrelsen har i sin framställning om anslag för budgetåret 1970/71 yrkat dels två nya avlöningsbidrag, dels uppräknning av bidragen med 4 069 kronor, varav 3 600 kronor utgör ersättning för bostadskostnad och 469 kronor motsvarar det generella lönetillägget för statliga tjänstemän för år 1969, dels vissa retroaktiva tillägg. Beträffande ersättningen för bostadskostnad har styrelsen framhållit att sjömansprästerna hittills har uppburit en kontantlön, som motsvarar kyrkofondsbidraget, och dessutom åtnjutit förmånen av fri bostad. Kostnaderna för bostäder åt sjömansprästerna har styrelsen svarat för. Styrelsen har nu ifrågasatt om icke de ur kyrkofonden utgående bidragen borde beräknas på sådant sätt att de också kunde täcka boendekostnaderna. Sjömansprästerna skulle i sådant fall åläggas att betala hyra för sin bostad enligt samma grunder som gäller för präster som tjänstgör i hemlandet.

Kammarkollegiet har i sitt yttrande över äskandena förklarat sig — mot bakgrunden av att styrelsen tidigare medgivit särskilda bidrag för täckande av kostnaderna för pensions- och grupplivförsäkringsavgifter m. m. — icke vilja motsätta sig att ur fonden utgår de yrkade tilläggen för boendekostnader.

Departementschefen har förordat att avlöningsbidrag skall få utgå till ytterligare en sjömanspräst fr. o. m. den 1 juli 1970. Bidragen bör liksom tidigare höjas med hänsyn till de allmänna lönehöjningar som ägt rum, varvid även det generella tillägget för år 1970 bör beaktas. Departementschefen har därför tillstyrkt dels en höjning av bidragen med 900 kronor till 32 150 kronor, dels yrkade retroaktiva tillägg. Däremot har han förklarat sig icke vara beredd att tillstyrka det ganska betydande tillägget för bostadskostnader.

I de ovannämnda motionerna har yrkats att bidragen höjs med de av sjömansvårdsstyrelsen yrkade bostadstilläggen. Till stöd för yrkandet har motionärerna anfört att någon principiell invändning däremot inte kan anses befogad och att styrelsens begäran är så starkt underbyggd, att den bör vinna riksdagens bifall. Det måste enligt motionärernas mening vara angeläget att samhället med alla tillgängliga medel stöder den pionjärverksamhet som sjömanspräster utomlands bedriver till vårt sjöfolks gagn. Motionärerna anser det med hänsyn till rättvisa och konsekvens välmotiverat att våra sjömanspräster utomlands lönemässigt ställs i paritet med motsvarande tjänsteinnehavare i hemlandet.

Utskottet tillstyrker att fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare får utgå 19 bidrag till svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse för avlöning av sjömanspräster. Utskottet tillstyrker även de av departementschefen föreslagna höjningarna av bidragsbeloppen. Likaså tillstyrker utskottet att ur kyrkofonden får utgå de yrkade retroaktiva tilläggen. Beträffande de av sjömansvårdsstyrelsen och motionärerna begärda tilläggen för bostadskostnader har departementschefen förklarat sig icke vara beredd att tillstyrka detta ganska betydande tillägg. Utskottet finner ej skäl att frånga departementschefens ståndpunkt.

På grund av det anförda bör med avslag på motionerna I: 1036 och II: 1261 propositionen bifallas i denna del.

För innevarande budgetår har till *Svenska diakonsällskapet* anvisats ett anslag av högst 75 000 kronor som bidrag till kostnaderna för den kyrkomusikaliska linjen vid Sköndalsinstitutet. Direktionen för sällskapet har för budgetåret 1970/71 äskat en höjning av anslaget till 146 000 kronor. Departementschefen har med hänsyn till Sköndalsinstitutets ökade kostnader för lärarlöner och timarvoden förordnat, att bidraget höjs med 5 000 kronor till högst 80 000 kronor.

I motionen II: 1260 av herr Werner hemställes att bidraget måtte höjas till av diakonsällskapet yrkade 146 000 kronor. Till stöd för yrkandet anför motionären att den av departementschefen föreslagna höjningen visserligen säkrar realvärdet av anslaget men inte möjliggör någon kvantitativ förbättring av utbildningen. Motionären framhåller vidare att det råder stor brist på kyrkomusiker och att bristsituationen tenderar att förvärras. Dessutom pekar han på att Stora Sköndal är den enda kyrkliga institution som har kantorsutbildning och att det är viktigt att slå vakt om den.

Utskottet vill först framhålla att det är riktigt att det för närvarande råder brist på kyrkomusiker. Det föreligger därför ett behov av en förstärkning av framför allt den lägre kyrkomusikaliska utbildningen. För utbildningen av kantorer har hittills varje år anordnats särskilda sommarkurser. Bristen på kyrkomusiker har föranlett Kungl. Maj:t att under flera år försöksvis vidga tillträdet till kurserna. Årets riksdag har till dessa kurser höjt anslaget med 20 000 kronor (SU 1970: 8). Vidare har riksdagen i år anvisat ett särskilt anslag på 70 000 kronor att utgå till kurser för orgelspelare. I propositionen nr 25 till innevarande års riksdag angående musik- och dansutbildning m. m. har departementschefen framhållit att kantorsutbildningen i första hand får förstärkas genom åtgärder beträffande de statliga sommarkurserna. På sikt bör vidare enligt departementschefen den i propositionen föreslagna nya

musikutbildningen inom mellanskolan kunna tillföra den kyrkomusikaliska verksamheten i dess olika former välutbildad arbetskraft.

Såsom framgår av det anförda kommer sålunda genom olika statliga åtgärder den kyrkomusikaliska utbildningen att öka. Med hänsyn härtill finner utskottet att bidrag icke bör utgå för en utökning av utbildningen vid Sköndalsinstitutet. Där emot tillstyrker utskottet att det nuvarande bidraget höjs med av departementschefen föreslagna 5 000 kronor för att kompensera institutets ökade kostnader för lärarlöner och timarvoden.

I övrigt har utskottet icke något att erinra mot de i propositionen upptagna förslagen, såvitt nu är i fråga.

Under hänvisning till det anförda får utskottet hemställa

A. att riksdagen med bifall till propositionen nr 36 antager förslaget till lag om ändring i prästlönekostnadslagen;

B. att riksdagen med avslag på motionerna I: 1036 och II: 1261 bifaller propositionen i vad den avser bidrag ur kyrkofonden till Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse för avlöning av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet;

C. att riksdagen med avslag på motionen II: 1260 bifaller propositionen i vad den avser bidrag till Svenska diakonsällskapet för bestridande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet; samt

D. att riksdagen bifaller propositionen såvitt avser övriga bidrag ur kyrkofonden.

Stockholm den 23 april 1970

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK GREBÄCK

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Göran Karlsson (s), Åkesson (fp), Ebbe Ohlsson (m), Erik Jansson (s), Ernulf (fp), Hansson (s)*, Ferdinand Nilsson (cp) och fru Landberg (s);

från a n d r a kammaren: herrar Grebäck (cp), Svenning (s), Sundelin (s), Tobé (fp), Hedin (m), fröken Anderson (s), herrar Franzén i Träkumla (cp)* och Hammarberg (s).

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering

Reservationer

Vid B i utskottets hemställan

I. beträffande frågan om bidrag till Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse av

herrar *Åkesson* (fp), *Ebbe Ohlsson* (m), *Ernulf* (fp), *Tobé* (fp) och *Hedin* (m), vilka ansett

dels att det avsnitt av utlåtandet som börjar på s. 17 med orden »Utskottet tillstyrker» och som slutar på s. 17 med orden »bifalles i denna del» bort ha följande lydelse.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att samhället på alla sätt stöder den verksamhet som sjömansprästrarna bedriver utomlands. Såsom framgår av redogörelsen ovan om kostnaderna för sjömansprästrarnas bostäder har den nuvarande ordningen, som innebär att sjömansvårdsstyrelsen håller sjömansprästrarna med fri bostad, på grund av ändrade verksamhetsformer blivit alltmer betungande för styrelsen. Det synes därför utskottet rimligt att bidragen ur kyrkofonden höjs så att de även täcker boendekostnaderna samt att sjömansprästrarna därefter åläggs att själva betala hyra för sin bostad. Härigenom skulle de kyrkofondsavlönade sjömansprästrarna lönemässigt ställas i paritet med de sjömanspräster som tjänstgör i svenska hamnar. Som motionärerna framhållit skulle ett så konstruerat kyrkofondsbidrag dessutom underlätta en önskvärd anpassning av sjömansprästrarnas pensionsförhållanden till det statliga systemet.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet att ur kyrkofonden får utgå 19 bidrag till sjömansvårdsstyrelsen samt att bidragen höjs med — förutom av departementschefen förordade tillägg — även av motionärerna och sjömansvårdsstyrelsen yrkade tillägg för bostadskostnader.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen i anledning av propositionen samt med bifall till motionerna I: 1036 och II: 1261 medger att ur kyrkofonden till Svenska kyrkans sjömansvårdsstyrelse utgår dels för tiden den 1 januari 1969—den 30 juni 1970 ytterligare avlöningsbidrag med sammanlagt 16 200 kronor, dels fr. o. m. den 1 juli 1970 tills vidare 19 bidrag om vardera 35 750 kronor för budgetår för avlöning av präster, som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet.

II. beträffande samma fråga som I. av herrar *Grebäck* (cp) och *Ferdinand Nilsson* (cp).

Vid C i utskottets hemställan

III. beträffande frågan om bidrag till Svenska diakonsällskapet av herrar *Grebäck* (cp), *Ebbe Ohlsson* (m), *Ernulf* (fp), *Ferdinand Nilsson* (cp), *Hedin* (m) och *Franzén* i Träkumla (cp), vilka ansett

dels att det avsnitt av utlåtandet som börjar på s. 18 med orden »Såsom framgår» och som slutar på s. 18 med orden »och timarvoden» bort ha följande lydelse.

Genom nämnda åtgärder kommer den kyrkomusikaliska utbildningen visserligen att öka. Åtgärderna är emellertid icke tillräckliga för att komma till rätta med den stora bristen på kyrkomusiker. Det finns därför all anledning att även stödja Skön-

dalsinstitutets kantorsutbildning. Enligt utskottets mening bör institutet få resurser för en utökning av utbildningen. Utskottet tillstyrker därför att ur kyrkofonden utgår bidrag till Svenska diakonsällskapet med av motionären och direktionen för sällskapet yrkade 146 000 kronor.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen i anledning av propositionen samt med bifall till motionen II: 1260 medger att ur kyrkofonden för budgetåret 1970/71 utgår bidrag till Svenska diakonsällskapet med högst 146 000 kronor till bestridande av kostnader för utbildning av kyrkomusiker vid Sköndalsinstitutet.